

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15

Guidelines for Developing Entrepreneurial Leadership of School
Administrators According to Teachers' perspective under the
Secondary Educational Service Area Office 15

ฮัมดี คอแด๊ะ¹ และเอกรินทร์ สังข์ทอง²

Hamdi Kodae and Ekkarin Sangtong

Received: December 16, 2020

Revised: March 11, 2021

Accepted: March 23, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ เปรียบเทียบ และศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็น ครู จำนวน 318 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและการทดสอบค่าเอฟ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง นำมา วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหาร สถานศึกษาตามทัศนะของครู อยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหาร สถานศึกษาตามทัศนะของครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่ แตกต่างกัน ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูที่มีประสบการณ์ ทำงานที่แตกต่างกันโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของ ผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูที่ปฏิบัติงานในสถานที่มีศึกษาขนาดต่างกัน โดยภาพรวม ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้ 3.1) ผู้บริหารควรพัฒนาประสบการณ์และองค์ความรู้เกี่ยวกับการ ประอบการ สร้างความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ และคำนึงถึงที่ตั้งในการกำหนดวิสัยทัศน์

¹⁻² มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; Prince of Songkla University

Corresponding author, e-mail: banyaha@gmail.com, Tel. 087-2933787

3.2) ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นจากหลายฝ่าย มีการวิเคราะห์และตัดสินใจ และจัดการความเสี่ยงด้วยหลัก 4 Ms 3.3) ผู้บริหารควรเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการคิดแบบสร้างสรรค์ 3.4) ผู้บริหารควรสังเคราะห์บริบทที่ตั้งของสถานศึกษาและให้นักเรียนระเบิดความคิดเพื่อสร้างนวัตกรรม และ 3.5) ผู้บริหารควรทำงานเชิงรุกมากขึ้นด้วยการเรียนรู้จากปัญหาที่มีและเปิดใจเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง อีกทั้งสร้างเครือข่ายในการประกอบการ

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to study the level, compare and study the guidelines for developing entrepreneurial leadership of the school administrators according to the teachers' perspective under the Office of Secondary Education Service Area 15. This study was a mixed methods research between quantitative and qualitative research. In collecting quantitative data, the samples were 318 teachers by using questionnaire. The statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, t-Test, and F-Test. For qualitative data collection, 9 key informants were collected by semi-structured interview and analyzed by inductive data. The results of the research revealed that 1) entrepreneurial leadership of the school administrators according to the teacher's perspective was at high; 2) entrepreneurial leadership of school administrators according to the viewpoints of teachers with different educational qualifications, in overall and each aspect was not different. Entrepreneurial leadership of school administrators according to the viewpoints of teachers with different working experiences, overall and in each aspect was not different. Entrepreneurial leadership of school administrators according to the perspective of teachers working in schools with different sizes, in overall, was significantly different at the .01 level; and 3) in the aspect of guidelines for developing entrepreneurial leadership of school administrators, It can be summarized as follows: 3.1) administrators should develop their experience and knowledge about entrepreneurship, create cooperation from various sectors and take into account the location in setting the vision; 3.2) administrators should listen to opinions from many parties, analyze and decision making; 3.3) administrators should continually learn and create a participatory process to foster creative thinking; 3.4) administrators should synthesize the context of the school's location and allow students to explode their ideas to innovate; and 3.5) administrators should be more proactive by learning from

existing problems and being open-minded to real-world learning as well as create a network in the business.

Keywords: Development Guidelines, Entrepreneurial Leadership, School Administrators

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดแบบแผนในการพัฒนาประเทศไทย โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือคน ที่ต้องพัฒนาและส่งเสริมทักษะการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน อีกทั้งการสร้างผู้ประกอบการที่ผลิตได้ขายเป็น ซึ่งจะส่งผลต่อทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศไทยให้สอดคล้องกับสถานการณ์โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในประเทศทั่วโลกมีการเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น จะเห็นได้ว่ารัฐบาลให้ความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาคนโดยสนับสนุนให้สถานศึกษาเสริมสร้างศักยภาพด้านการประกอบการแก่นักเรียน โดยรัฐบาลได้มีนโยบายให้องค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาหรือที่เรียกว่า สถานศึกษาร่วมพัฒนา (Partnership School) จึงทำให้ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีภาวะผู้นำที่เกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการในการบริหารจัดการสถานศึกษา ความเป็นผู้ประกอบการเป็นสิ่งสำคัญในโลกยุคปัจจุบัน (JC Sánchez, A Ward, B Hernández, JL Florez, 2017) แต่ความสำคัญของความเป็นผู้ประกอบการไม่สามารถถูกพัฒนาในองค์กรหรือสถานศึกษาได้ หากผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาขาดภาวะผู้นำในการจัดการดังกล่าว ดังนั้นความสำคัญของภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการตามที่ Richard M. Hodgetts and Donald F. Kuratko (1998) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการว่า ความสามารถในการสร้างสรรค์และสร้างวิสัยทัศน์จากสิ่งที่ไม่มียอะไร มันจะทำให้ผู้นำสถานศึกษาต้องรวบรวมวิถีที่กว้างขึ้นของทักษะภาวะผู้นำโดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ เพื่อจัดการสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและไปถึงวิสัยทัศน์ที่วางไว้ตามยุคสมัย (Bradley S. Smith, 2016)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นพื้นฐานในการเผชิญหน้ากับความท้าทายและวิกฤติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการจะช่วยให้ผู้นำประสบความสำเร็จในการบริหารและแก้ปัญหาองค์กรอย่างมีระบบ โดยเฉพาะสภาวะเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไตรมาส 4 ปี 2561 หดตัวจากไตรมาสเดียวกันปีก่อน โดยราคาสินค้าเกษตรหดตัวต่อเนื่องและมูลค่าการส่งออกของผู้ประกอบการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้หดตัวต่อเนื่อง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562) ซึ่งอาจมาจากการขาดความรู้ด้านการประกอบการ ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการจึงมีอิทธิพลที่สำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการตระหนักถึงโอกาสที่จะพัฒนาการปฏิบัติงานในสถานศึกษา (Zaidatol Akmaliah Lope Pihie, Soaib Asimiran, Afsaneh Bagherie, 2014)

จากการความท้าทายข้างต้น หากครูและผู้บริหารได้รับการพัฒนาด้านภาวะความเป็นผู้ประกอบการ ก็จะมีผลดีต่อสถานศึกษามากยิ่งขึ้น (Gautam, Manish Kumar and Singh, Sunil Kumar (2015) ซึ่งจะสอดคล้องกับสำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2559) ที่ได้เสนอไว้ว่า การส่งเสริมพัฒนาความรู้ให้คนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทักษะอาชีพและสามารถสร้างรายได้จากการประกอบการในชุมชนนั้นจะช่วยแก้ปัญหาความไม่สงบได้ ดังนั้น จากการศึกษาถึงความสำคัญ ความจำเป็นและสภาพปัญหาในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการในสถานศึกษา อีกทั้งผลการวิจัยนี้ จะนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้บริหารต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยตามระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ตามแนวคิดของ John W. Creswell and Vicki L. Plano Clark (2011) โดยกำหนดรูปแบบหนึ่งไว้ว่าผลการวิจัยเชิงปริมาณและผลการวิจัยเชิงคุณภาพไม่เกี่ยวข้องกันก็ได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ครูในสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จำนวน 46 แห่ง จำนวน 1,540 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จำนวน 318 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สูตรของ Yamané (1967 อ้างใน Ajay S. Singh and Micah Masuku, 2014) จากโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และทำการสุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งใช้วิธีจับฉลาก ส่วนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ครู 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา 3 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษามัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ 5 ด้าน จำนวน 37 ข้อ คือ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ 2) การเผชิญความเสี่ยง 3) การคิดแบบสร้างสรรค์ 4) การสร้างนวัตกรรม 5) การทำงานเชิงรุก โดยคุณภาพเครื่องมือได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แล้วนำไปทดสอบกับครุมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .964 ส่วนเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหาร โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) ขออนุญาตและขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย 2) ผู้วิจัยส่งลิงก์และ QR code แบบสอบถามออนไลน์ ถึงครูที่เป็นตัวแทนในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผ่านหนังสือราชการไปยังสถานศึกษาและทางสังคมออนไลน์ เช่น อีเมล โลก เฟสบุ๊ค เป็นต้น และ 3) นำข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ในขณะที่การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพมีการดำเนินการดังนี้ 1) ขออนุญาตและขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย 2) ผู้วิจัยส่งหนังสือยินยอมให้ข้อมูลแก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย หลังจากได้รับการยินยอมแล้ว ผู้วิจัยทำนัดกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญล่วงหน้า 3 วัน โดยแต่ละคนจะถูกสัมภาษณ์เป็นเวลา 1 ชั่วโมงต่อ 1 คนด้วยตนเอง จำนวน 9 คน จากขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน 3) เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ (Credibility) และความน่าไว้วางใจ (Trustworthiness) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการสัมภาษณ์ไปถอดบทสัมภาษณ์และได้ส่งให้ผู้ให้ข้อมูลได้ตรวจสอบความถูกต้องจากการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นและยืนยันความถูกต้องของข้อมูลได้ (John W. Creswell and Vicki L. Plano Clark, 2011) ในขณะที่กำลังสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้จดบันทึกและสามารถนำมาเปรียบเทียบกับบทสัมภาษณ์ที่ถอดเสียงได้ ข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลวิจัยจะถูกนำมาเปรียบเทียบและทำการตกลงข้อมูลเพื่อให้ถูกต้องต่อไป และ 4) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในคอมพิวเตอร์ ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) ตอนที่ 1 เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์โดยการแยกข้อมูลตามเพศ ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษาโดยวิธีการหาค่าร้อยละและบรรยายประกอบตาราง 2) ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต ที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 เพื่อหา ระดับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ หาค่าที (t-test) และการหาค่าทดสอบ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาตามทัศนคติของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จำแนกตามตัวแปรคุณวุฒิทางการศึกษา ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพดังนี้ 1) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล 2) จำแนกและจัดระบบข้อมูลเป็นการนำข้อมูลที่น่ามาจำแนกและจัดหมวดหมู่ออกให้เป็นระบบ 3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาแบบอุปนัย เป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปรวมของเรื่องนั้นและนำเสนอข้อมูลเป็นแบบบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ในภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ	\bar{X}	S.D.	ระดับภาวะผู้นำ
1	การกำหนดวิสัยทัศน์	3.75	.762	มาก
2	การเผชิญความเสี่ยง	3.62	.853	มาก
3	การคิดแบบสร้างสรรค์	3.69	.823	มาก
4	การสร้างนวัตกรรม	3.64	.807	มาก
5	การทำงานเชิงรุก	3.70	.836	มาก
	รวม	3.68	.779	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ตามทัศนคติของครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการเผชิญความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 โดยจำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 โดยจำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา

ที่	ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ	คุณวุฒิทางการศึกษา				t	Sig. (1-tailed)
		ปริญญาตรี \bar{X}	S.D.	ปริญญาโทหรือสูงกว่า \bar{X}	S.D.		
1	การกำหนดวิสัยทัศน์	3.74	.762	3.80	.766	-.596	.276
2	การเผชิญความเสี่ยง	3.62	.844	3.59	.883	.328	.371
3	การคิดแบบสร้างสรรค์	3.69	.828	3.71	.832	-.256	.399
4	การสร้างนวัตกรรม	3.64	.790	3.64	.863	.029	.488
5	การทำงานเชิงรุก	3.71	.821	3.70	.883	.100	.460
	รวม	3.68	.771	3.69	.807	-.072	.471

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ที่	ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ	ประสบการณ์ทำงาน						F	Sig.
		ต่ำกว่า 10 ปี		11 – 20 ปี		มากกว่า 21 ปี			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
		(1)	(2)	(3)					
1	การกำหนดวิสัยทัศน์	3.77	.674	3.80	.744	3.64	.925	1.026	.360
2	การเผชิญความเสี่ยง	3.63	.763	3.70	.803	3.41	1.052	2.752	.065
3	การคิดแบบสร้างสรรค์	3.69	.709	3.76	.764	3.56	1.095	1.254	.287
4	การสร้างนวัตกรรม	3.63	.739	3.72	.787	3.51	.943	1.483	.229
5	การทำงานเชิงรุก	3.70	.772	3.74	.807	3.65	.993	.273	.761
	รวม	3.68	.685	3.74	.760	3.55	.948	1.338	.264

* p-value < .05, ** p-value < .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ตามทัศนคติของครูที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ที่	ภาวะผู้นำเชิง ผู้ประกอบการ	ขนาดสถานศึกษา						F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
		เล็ก		กลาง		ใหญ่				
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
		(1)	(2)	(3)						
1	การกำหนดวิสัยทัศน์	3.77	.780	3.86	.633	3.63	.847	2.609	.075	-
2	การเผชิญความเสี่ยง	3.71	.891	3.77	.648	3.36	.942	7.530	.001**	(1,3), (2,3)
3	การคิดแบบสร้างสรรค์	3.76	.852	3.83	.645	3.50	.932	4.778	.009**	(1,3), (2,3)
4	การสร้างนวัตกรรม	3.71	.822	3.82	.634	3.40	.890	8.456	.000**	(1,3), (2,3)
5	การทำงานเชิงรุก	3.78	.870	3.85	.680	3.49	.905	5.779	.003**	(1,3), (2,3)
	รวม	3.75	.805	3.83	.621	3.47	.856	6.216	.002**	(1,3), (2,3)

* p-value < .05, ** p-value < .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ตามทัศนนะของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ตามทัศนนะของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กและขนาดกลางสูงกว่าการรับรู้ของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ด้านการเผชิญความเสี่ยง การคิดแบบสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรมและด้านการทำงานเชิงรุก ตามทัศนนะของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ตามทัศนนะของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กและขนาดกลางสูงกว่าการรับรู้ของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ประกอบด้วย

3.1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ มีแนวทางอยู่ 3 แนวทาง คือ 1) ผู้บริหารควรใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาองค์ความรู้และประสบการณ์ในการกำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการประกอบการ ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่ ประสบความสำเร็จด้านการประกอบการ และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการประกอบการ 2) ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการประกอบการของสถานศึกษา และ 3) ผู้บริหารควรกำหนดวิสัยทัศน์โดยคำนึงถึงบริบทที่เหมาะสมและปฏิบัติได้จริง

3.2 ด้านการจัดการความเสี่ยง มีแนวทางอยู่ 3 แนวทาง คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นจากหลายฝ่ายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการความเสี่ยง 2) วิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่จากการเก็บรวบรวมเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วยความเสี่ยงที่น้อยที่สุด และ 3) จัดการความเสี่ยงด้วยหลักการบริหาร 4 Ms ด้วยความอดทน มีสติและใจเย็น

3.3 ด้านการคิดแบบสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเรียนรู้อย่างต่อเนื่องที่เกิดจากการที่ผู้บริหารศึกษาดูงานจากสถานศึกษาต่าง ๆ และการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพื่อให้ผู้บริหารได้มีการคิดแบบสร้างสรรค์ อีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการคิดแบบสร้างสรรค์ของผู้นำที่มีภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการ คือ การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการคิดแบบสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพและนักเรียนจะเป็นอีกเครื่องหนึ่งในการที่จะทำให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ด้านการคิดแบบสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอีกด้วย

3.4 ด้านการสร้างนวัตกรรม ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการในการสร้างนวัตกรรมควรมีแนวทางในการพัฒนาตนเอง คือ ผู้บริหารสามารถสังเคราะห์บริบทที่ตั้งเพื่อช่วยในการสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดกำไรจากนวัตกรรมที่ตรงกับความต้องการของชุมชนและผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ระบุดความคิดในการสร้างนวัตกรรมเป็นของตนเอง โดยหลังจากนั้นผู้บริหารจึงนำสิ่งที่นักเรียนสร้างเพื่อให้เกิดการต่อยอดสร้างนวัตกรรมที่เกิดรายได้ต่อไป

3.5 ด้านการทำงานเชิงรุก ผู้บริหารควรทำงานเชิงรุกจากการเรียนรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยหาข้อมูลในการแก้ปัญหาจากโลกออนไลน์ ซึ่งสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว เปิดโอกาสในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ผ่านสภาพจริง จะทำให้ผู้บริหารสามารถทำงานเชิงรุกได้ดีขึ้น และสร้างและใช้เครือข่ายกับองค์กรต่าง ๆ ในการทำงานเชิงรุก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 เมื่อจำแนกขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กและกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 สูงกว่าภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ ตามทัศนคติของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่แตกต่างกัน แสดงถึงความสอดคล้อง กับสมมติฐานที่ตั้งไว้ การที่ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ขนาดเล็กและกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ตามทัศนคติของครู ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดเล็กและกลาง สูงกว่าภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ ตามทัศนคติของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ อาจเป็นเพราะครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กและกลาสนั้นมีความใกล้ชิดมากกว่าครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ เนื่องจากพื้นที่ไม่กว้าง ส่งผลให้ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กและกลางเกิดการสื่อสารที่เข้าใจได้ง่าย และรับรู้ทำงานร่วมกันได้มากกว่า

สถานศึกษาขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ทองอินทร์ (2555) พบว่า เมื่อมีคนมาก ย่อมส่งผลต่อการทำงานเพราะความหลากหลายทำให้เกิดปัญหาตามมาจากความแตกต่างกันทางความรู้ ความคิดและประสบการณ์ อีกทั้งการแก้ไขปัญหาล่าช้า ทำให้บรรยากาศในการทำงานไม่ดีและผลที่ตามมาก็จะทำให้ถึงเป้าหมายช้า

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์

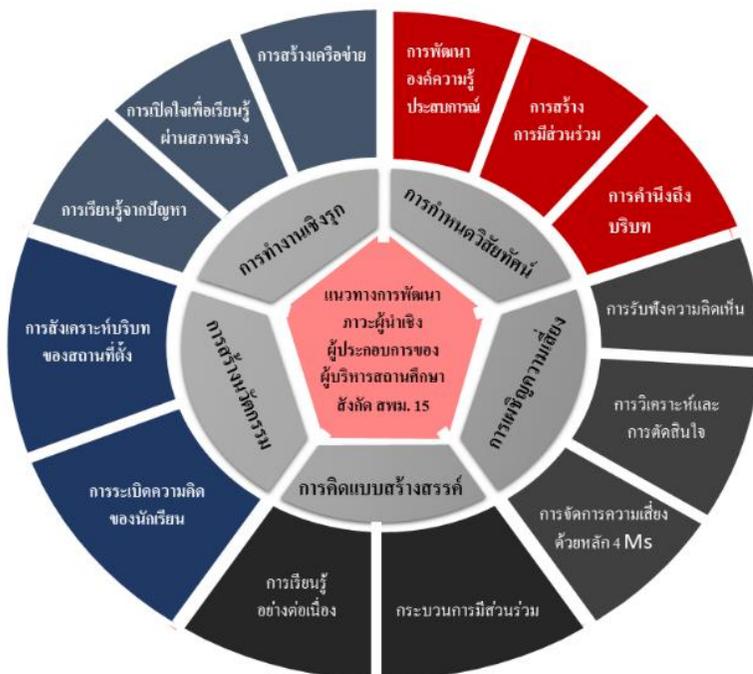
ผู้บริหารควรพัฒนาองค์ความรู้และประสบการณ์ในการกำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการประกอบการ โดยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองด้วยการใช้เทคโนโลยี อีกทั้งศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จด้านการประกอบการ และเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการประกอบการมาให้ความรู้แก่ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการประกอบการ อาจเป็นเพราะจากแนวทางดังกล่าวจะช่วยให้ผู้บริหารมีความรู้และความชัดเจนในการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ Zaidatol Akmaliah, Lope Pihie, Afsaneh Bagheri (2011) ได้สรุปไว้ว่า การเรียนรู้โดยการลงมือทำหน้าที่และบทบาทภาวะผู้นำคือกลไกสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลสามารถที่จะเรียนรู้ความเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงความรู้ในการมีกระบวนการในการกำหนดวิสัยทัศน์และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์จากข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารควรมีศักยภาพในการจัดการความรู้ใหม่หรือความรู้ที่ยังไม่เกิดความเชี่ยวชาญ โดยผู้บริหารสามารถกำหนดแนวทางที่เหมาะสมกับสถานภาพที่เป็นอยู่ในสถานศึกษาที่ตนเองกำหนด เช่น เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ผู้บริหารสามารถที่เรียนรู้ด้วยตนเองหรือผู้บริหารคนเดียวไปดูงานสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ และนำองค์ความรู้ดังกล่าวถ่ายทอดให้ครูในสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องผลการวิจัย Amanda de la Rey (2018) ได้ค้นพบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่มาจากหลายฝ่าย เช่น หน่วยงานที่ดูแลการศึกษา ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน เป็นต้น จะช่วยให้การขับเคลื่อนการปฏิบัติเป็นไปตามวิสัยทัศน์ร่วมที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัยที่พบ อาจเนื่องด้วยนโยบายที่ถูกกำหนดมาจากต้นสังกัดที่สูงกว่า และด้วยเวลาและงบประมาณที่จำกัด ส่งผลให้หลายครั้งผู้บริหารต้องจัดการดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ด้วยข้อจำกัดหลายอย่าง โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการลงทุนที่อาจจะทำให้สถานศึกษาขาดทุน ทำให้ผู้บริหารอาจไม่กล้ากำหนดวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวกับการประกอบการได้อย่างชัดเจน แต่จากแนวทางในการพัฒนานั้น หากผู้บริหารสามารถกำหนด การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันจากหลายฝ่าย ซึ่งมีความรู้ด้านการประกอบการช่วยกันระดมความคิด อาจทำให้การกำหนดวิสัยทัศน์มีความชัดเจนและถูกนำไปใช้อย่างเข้าใจ นอกจากนี้แล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการที่ทำให้การกำหนดวิสัยทัศน์เป็นไปตามบริบทอย่างเหมาะสม เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกะทันหัน (Disruption) ผู้บริหารจึงควรได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ ที่สอดคล้องกับยุคสมัย

2.2 ด้านการคิดแบบสร้างสรรค์

ผู้บริหารควรหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการที่จะคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือแนวทางใหม่ ๆ อาจเป็นเพราะผู้บริหารขาดความมั่นใจและกล้าที่จะคิดนอกกรอบ เพราะถูกระเบียบราชการจำกัดกรอบ จึงต้องมีการเพิ่มทักษะการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Fatma Köybaşı and Celal Teyyar Uğurlu (2016) ที่พบว่า ผู้บริหารค้นหาความรู้เกี่ยวกับการประกอบการเพื่อเพิ่มทักษะ โดยการเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญมาอบรมให้และเป็นโค้ชให้ด้วย จากผลการวิจัย อาจสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารอาจต้องดำเนินการตามนโยบายเบื้องต้นและต้องยึดระเบียบราชการเป็นหลัก เพื่อสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ๆ ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการในการส่งเสริมให้ผู้บริหารได้มีการคิดแบบสร้างสรรค์มากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ 1) ผู้บริหารควรพัฒนาองค์ความรู้และประสบการณ์ในการกำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการประกอบการ 2) ควรพัฒนาทักษะการสร้างการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย และ 3) ควรกำหนดวิสัยทัศน์โดยคำนึงถึงบริษัทที่เหมาะสมและปฏิบัติได้จริง

2. ด้านการจัดการความเสี่ยง 1) ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นจากหลายฝ่ายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการความเสี่ยง 2) ควรวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่จากการเก็บรวบรวมเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วยความเสี่ยงที่น้อยที่สุด และ 3) ควรจัดการความเสี่ยงด้วยหลักการบริหาร 4 Ms ด้วยความอดทน มีสติและใจเย็น

3. ด้านการคิดแบบสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และควรพัฒนาการคิดแบบสร้างสรรค์ของผู้นำที่มีภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการคิดแบบสร้างสรรค์

4. ด้านการสร้างนวัตกรรม ผู้บริหารควรสังเคราะห์บริบทที่ตั้งเพื่อช่วยในการสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้เกิดกำไรจากนวัตกรรมที่ตรงกับความต้องการของชุมชนและผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ระดมความคิดในการสร้างนวัตกรรมเป็นของตนเอง

5. ด้านการทำงานเชิงรุก 1) ผู้บริหารควรทำงานเชิงรุกจากการเรียนรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น 2) ควรเปิดโอกาสในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ผ่านสภาพจริง และ 3) ควรสร้างและใช้เครือข่ายกับองค์กรต่าง ๆ ในการทำงานเชิงรุก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ด้านการเผชิญความเสี่ยงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 15 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงควรมีการนำเสนอข้อมูลต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 15 ให้มีพิจารณาจากข้อมูลที่ได้ เพื่อนำไปพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ด้านการเผชิญความเสี่ยงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 15 ด้วยวิธีการอื่นต่อไป

2. เนื่องจากระดับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากตามทัศนะของครู ผู้บริหารจึงควรนำภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการไปใช้ในสถานศึกษาเพื่อหารายได้และเตรียมความเป็นผู้ประกอบการให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ด้านอื่นนอกเหนือจากห้าด้านที่ได้ทำการศึกษา เพื่อช่วยส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของผู้บริหารในการหารายได้มาพัฒนาสถานศึกษา

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 กับภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนสามจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อนำจุดเด่นมาพัฒนาผู้บริหารในสังกัดของรัฐ

3. ส่งเสริมให้มีการนำผลการศึกษาไปใช้เป็นกรอบในการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาให้ผู้บริหารได้มีภาวะผู้นำเชิงประกอบการมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). *สรุปภาวะเศรษฐกิจและการเงิน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไตรมาส 4 ปี 2561*. เข้าถึงได้จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/Southern/Research Paper/3Province_south_Q162.pdf
- ยุพาพร ทองอินทร์. (2555). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการสื่อสารในองค์กรของพนักงานโรงแรมโมแวนพิก รีสอร์ท แอนด์สปา กระรณพีช ภูเก็ต*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรื. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรื. (2559). *นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนใต้ พ.ศ. 2560-2562*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรื.
- Andrea Kasper (2019)
- Bagheri, A & Pihie, L. A. Z. (2011). On Becoming an Entrepreneurial Leader: A focus on the impacts of university entrepreneurship programs. *American Journal of Applied Sciences*, 8(9), 884-892.
- Creswell, J. W. & Clark, V. P. (2011). *Designing and conducting mixed methods research*. (2nd ed.). Los Angeles: SAGE Publications
- Gautam, K. M., & Singh, K. S. (2015). Entrepreneurship education: Concept, characteristics and implications for teacher education. *Shaikshik Parisamvad*, 5(1), 21-35.
- Kasper, A. (2019). *Entrepreneurial orientation and its effects in a Jewish day school: A Case Study of a Jewish High School*. (Doctoral Thesis). Boston, Massachusetts: Northeastern University.
- Köybaşı, F. & Uğurlu, C. T. (2016). School principals' opinions about level of their entrepreneurship. *European Journal of Social Sciences*, 3(3), 125-129.
- Kuratko, D. F., & Hodgetts, R. M. (1998). *Entrepreneurship: A Contemporary Approach*. Fort Worth: Dryden Press.

- Pihie, Z A. L., Asimiran, S., & Bagheri, A. (2014). Entrepreneurial leadership practices and school innovativeness. *South African Journal of Education*, 34(1), 1-11.
- Rey L. D. A. (2018). *The role of entrepreneurial leadership of principals in high performing schools*. (Dissertation of Education Management). Faculty Education: University of Pretoria.
- Sanchez, J.C., Ward, A., Hernández, B., & Florez, J. (2017). Entrepreneurship Education: State of the Art. *Propósitos y Representaciones*, 5(2), 401-473.
- Singh, A., & Masuku, M. (2014). Sampling Techniques & Determination of Sample Size in Applied Statistics Research: An Overview. *International Journal of Economics, Commerce and Management*, 2(11), 1-22.
- Smith, B. S. (2016). The Role of Leadership Style in Creating a Great School. *Saskatchewan Educational Leadership Unit Research Review Journal*, 1(1), 65-78.